

قیمت‌های نفت و اقتصاد جهان

در دو سال گذشته قیمت‌های جهانی نفت به‌رغم رکود در اقتصاد جهانی، پائین بودن تقاضا، بالابودن سطح ذخائر استراتژیک و تجاری و بالابودن سطح ظرفیت‌های مازاد تولید، در سطوح نسبتاً بالایی قرار داشته است. یکی از مسائل قابل مطالعه و تأمل، بررسی و پاسخگویی

به این سؤال است که در شرایط حاکم بودن رکود اقتصادی در جهان، اگر قیمت‌های نفت هم پائین بود، آیا رکود شدیدتر می‌شد و یا تخفیف پیدا می‌کرد؟ و به عبارت دیگر آیا بالابودن سطح قیمت‌های جهانی نفت، رکود اقتصادی را تشدید کرده است و یا از شدت یافتن آن جلوگیری نموده است؟

بنظر می‌رسد که پاسخ این باشد که، بالابودن نسبی قیمت جهانی نفت، به وضوح به اقتصاد کمک کرده و از تعمیق و تشدید رکود جلوگیری کرده باشد. و به عبارت دیگر اگر در این شرایط اقتصادی، قیمت نفت هم پائین بود رکود بسیار شدیدتر می‌شد.

برای دستیابی به این پاسخ لازم است دلایل رکود بررسی شود. رکود اقتصادی میتواند دلایل مختلفی داشته باشد. در بعضی مواقع، رکود ناشی از مشکلات طرف تولید و عرضه است، به این معنا که اگر کالاها و خدمات تولید شوند، تقاضا

برای آنها وجود دارد، اما تولیدکنندگان دچار مشکل هستند و قادر به تولید نیستند. این مشکل ممکن است ناشی از ضعف مالی تولیدکنندگان یا بالا رفتن نرخ بهره بانکی یا قیمت یکی از نهاده‌های تولید مانند انرژی باشد. اما در بسیاری از مواقع رکود ناشی از فقدان تقاضاست.

رکود سال‌های اخیر در اقتصاد جهانی که با ترکیدن حباب قیمت مسکن در ایالات متحده امریکا آغاز شد، ناشی از طرف تقاضا بوده است. وقتی قیمت مسکن و بدنبال آن قیمت سهام و بسیاری از دارایی‌های دیگر سقوط کرد، قدرت خرید مردم نیز سقوط کرد و رکود تقاضا در بزرگترین بازار جهان، بقیه جهان را هم به رکود کشاند.

کیزین‌ها در شرایط رکود ناشی از تقاضا، ایجاد تقاضای موثر از هر جا که ممکن باشد را توصیه می‌کنند.

بالابودن قیمت جهانی نفت موجب از رونق نیفتادن پروژه‌های تولید انواع انرژی است و این پروژه‌ها تقاضا و کار ایجاد می‌کنند. البته ممکن است پروژه‌های نفتی تا حدودی افت کرده باشند اما این در مورد پروژه‌های تولید سایر حامل‌های انرژی لزوماً مصداق ندارد. ضمن اینکه در صورت افت شدید قیمت نفت

رکود در پروژه‌های نفتی نیز می‌توانست بسیار شدیدتر باشد. قیمت‌های بالای نفت بر اقتصاد جهان در شرایط دو سال گذشته، از طریق ایجاد تقاضا در بخش‌هایی از اقتصاد جهان است. البته این نکته نیز قابل توجه است که قیمت‌های بالای انرژی (باتوجه به اثر درآمدی) می‌تواند قدرت خرید مصرف‌کنندگان کشورهای صنعتی و دیگر کشورهای واردکننده انرژی را برای همه کالاها و خدمات کاهش داده و تقاضای آنها را کم کند. اما باید توجه داشت که بدنبال چندسال بالابودن شدید قیمت‌های نفت و انرژی، مصرف‌کنندگان با آن قیمت‌ها خو گرفته بودند و در شرایط رکود نیز قیمت‌ها به نسبت آن دوره کاهش یافت و لذا این اثر نمی‌تواند در حدی باشد که همه مواردی را که ذکر شد خنثی نماید.

با توجه به آنچه که ذکر شد میتوان نتیجه گرفت که کنترل تولید نفت توسط اوپک در جهت جلوگیری از سقوط قیمت، خدمتی بوده‌است که اوپک به کشورهای صنعتی نموده است. البته دقت باید کرد که بحث ما در مورد وضعیت اقتصادی بد یا بدتر است و بررسی‌های کمی، آماری و اقتصادی دقیقتری لازم است تا روشن نماید که در صورت سقوط قیمت نفت، وضعیت اقتصاد جهان تا چه حد بدتر می‌شود. ■

بالابودن قیمت نفت توان اقتصادی کشورهای صادر کننده نفت را بالا می‌برد و در این کشورها تقاضا برای کالاها و خدمات کشورهای صنعتی بوجود می‌آید. علاوه بر این در سال‌های قبل‌تر که قیمت نفت در سطوح بسیار بالائی قرار گرفته بود، بسیاری از کشورهای نفتی منابع حساب‌ها یا صندوق‌های ذخیره ارزی خود را در کشورهای صنعتی و خصوصا ایالات متحده سرمایه‌گذاری کرده‌بودند و اگر قیمت نفت سقوط می‌کرد برای گذران امور خود مجبور به خارج کردن این سرمایه‌ها می‌شدند و این می‌توانست بحران مالی را تشدید کند. همه موارد فوق مبین تاثیر مثبت

